

Communicatie op het water

Een marifoon is een zend- en ontvanger voor maritieme communicatie. Via de marifoon legt u contact met andere schepen en met walstations, zoals sluisen, verkeersposten of de kustwacht. Zowel op zee als op binnenwater. Goed marifoongebruik draagt bij aan de veiligheid op het water.

Veiliger varen

Als pleziervaarder bent u niet verplicht een marifoon aan boord te hebben, uitzonderingen daargelaten. Het is wel raadzaam een marifoon te gebruiken op hoofdvaarwegen en ruime binnenwateren. Dat komt de veiligheid ten goede. De organisaties achter 'Varen doe je samen!' bevelen het gebruik van een marifoon dan ook sterk aan. Als u een marifoon aan boord hebt, bent u verplicht om uit te luisteren. U zet uw marifoon op de binnenwateren, waaronder ook het IJsselmeer en de Waddenzee, standaard op kanaal 10 en op zee standaard op kanaal 16. Het is zaak dat iedereen op hetzelfde kanaal afstemt; alleen dan kunnen schippers elkaar bereiken en worden ze gehoord.

Onmisbaar

Een marifoon is een zender-ontvanger voor korte afstand, die werkt in de zogenoemde VHF-band (VHF staat voor Very High Frequency). Een marifoon is een onmisbaar apparaat in gebieden met beroepsvaart.

Grote schepen hebben meestal verplicht twee marifoons. Een marifoon is niet verplicht aan boord van een klein schip, maar is wel aan te bevelen.

Geen alternatief

Een mobiele telefoon is geen alternatief voor de marifoon. Met een mobieltje maakt u slechts met één instantie of persoon contact. Een mobiele telefoon heeft niet overal op het water bereik en de batterijcapaciteit is beperkt. Een portofoon mag u in Nederland wel gebruiken, maar ook dat is geen volwaardig alternatief voor de marifoon. Een portofoon heeft minder zend- en ontvangstbereik dan een marifoon en ook een beperkte batterijcapaciteit. Een(nood)oproep via de marifoon wordt gehoord door iedereen die in de omgeving uitluistert. De kans op hulp is dan aanzienlijk groter.

Waarom een marifoon?

Vier belangrijke redenen om de marifoon te gebruiken.

- Door het uitluisteren van de marifoon weet u wat er in uw omgeving gebeurt, welke schepen aanwezig zijn en welke manoeuvres zij maken. Mede aan de hand van deze informatie kunt u een veilige koers kiezen.
- De marifoon is belangrijk voor het contact met de verkeersbegeleiders op verkeersposten, brugwachters en sluismeesters.
- Uw noodoproep via de marifoon wordt gehoord door iedereen die in uw omgeving uitluistert.
- U ontvangt eenvoudig veiligheidsberichten aan boord, zoals weersverwachtingen, stormwaarschuwingen en scheepvaartberichten.

Verkeersbegeleiding

In gebieden met onoverzichtelijke bochten of kruisingen en op drukke doorgaande vaarwegen zorgt de vaarwegbeheerder vanaf verkeersposten en -centrales voor verkeersbegeleiding. Een verkeersleider informeert en adviseert en geeft zo nodig aanwijzingen binnen het werkgebied van de verkeerspost. Zo zorgt hij voor een veilige en vlotte doorstroming van het scheepvaartverkeer. Als u door een verkeerspost of -centrale wordt opgeroepen, bent u verplicht te antwoorden en de gevraagde informatie te verstrekken. Dit geldt ook voor een oproep op een schip-schipkanaal.

Blokkanaal

Elke verkeerspost neemt een stuk van de vaarweg voor zijn rekening, het zogenoemde blokgebied of sector. Daarin geldt een eigen marifoonkanaal, het blokkanaal. Een blokkanaal wordt aangegeven op de waterkaart en op VHF-borden langs de oevers. Zodra u een blokgebied binnenkomt en er een marifoon aan boord is, bent u verplicht uit te luisteren op het aangegeven blokkanaal. Als u het blokgebied verlaat, moet u weer overschakelen naar kanaal 10, tenzij u een volgend

blokgebied invaart. Bij binnenkomst van een blokgebied hoeft u zich niet te melden, maar als u een bijzondere manoeuvre gaat maken, moet u dat wel laten weten.

Bruggen en sluisen

Als u een marifoon aan boord hebt, moet u bij bruggen sluisen uitluisteren op het marifoonkanaal dat op borden is aangegeven. Daarna schakelt u weer over op kanaal 10 of een volgend blokkanaal.

Regels voor marifoongebruik

In het Binnenvaart Politiereglement (BPR) en het Rijnvaart Politiereglement (RPR) staan regels voor maritieme communicatie. De belangrijkste zijn:

- Het boek 'Wetgeving voor de Binnenvaart deel III Marifonie' (Handboek voor de marifonie), het registratiebewijs of vergunning en het bedieningscertificaat moeten aan boord zijn.
- Als uw schip voorzien is van een marifoon, dan bent u verplicht uit te luisteren op kanaal 10 (binnenwater), kanaal 16 (op zee) of het geldende blokkanaal.
- Als u op een schip-schipkanaal of blokkanaal wordt aangeropen, bent u verplicht alle informatie te geven, die voor de veiligheid van de scheepvaart noodzakelijk is.
- Bij het communiceren moet de voertaal van het land waarin de marifoon zich bevindt, worden gebruikt. In geval van communicatieproblemen moet de taal worden gebruikt die is aangegeven in het scheepvaartpolitiereglement. In de landen waar dat reglement niet bestaat, kan Duits, Frans of een andere passende taal worden gebruikt.

Noodverkeer

Als het schip en opvarenden in ernstig en dreigend gevaar verkeren en onmiddellijk hulp nodig hebben, mag het noodsein ('Mayday') worden gebruikt. In geval van nood kan de marifoon redding brengen.

Registratieplicht en bedieningscertificaat

In Nederland bent u verplicht maritieme radiozend-apparatuur te registreren. Om u te registreren hebt u een bedieningscertificaat nodig. Registreren kan via www.agentschaptelecom.nl. Als u een marifoon of portofoon aan boord hebt zonder registratie, bent u in overtreding. Ook voor aanvullende apparatuur, zoals AIS, EPIRB (noodradiobaken), of middengolf/kortegolf SATCOM, geldt een registratieplicht. Al deze apparatuur moet zijn voorzien van de aan de registratiehouder toegewezen identificatie (ATIS en/of MMSI). Voor de bediening van sommige aanvullende apparatuur is Marcom A of B vereist. Voor het gebruik van de veel voorkomende combimarifoon moet u minimaal in het bezit te zijn van een Marcom B certificaat. Meer informatie over de verplichte bedieningscertificaten vindt u op de website van Agentschap Telecom.

ATIS

De marifoons en portofoons die op de (ruime) binnenwateren, waaronder het IJsselmeer en ook de Waddenzee, worden gebruikt, moeten de toegewezen ATIS-code (radioroepnaam) uitzenden. ATIS staat voor Automatic Transmitter Identification System. Verkeersposten, hulpdiensten, bruggen en sluizen kunnen zo zien door wie zij worden opgeroepen. Ook in het geval van storingen en calamiteiten kan met behulp van ATIS een schip worden geïdentificeerd. Als u een nieuwe marifoon of portofoon aanschaft, denk er dan aan om de toegewezen ATIS-code te laten programmeren. Deze vindt u op het registratiebewijs. Neemt u een marifoon of portofoon over van iemand anders, dan moet u de aan u toegewezen ATIS-code programmeren. Ook is het mogelijk, in overleg, de code van de vorige eigenaar over te nemen. Wijzigingen van uw registratiegegevens dient u altijd door te geven aan Agentschap Telecom.

MMSI-nummer

Een MMSI-nummer (Maritime Mobile Service Identity) is een uniek nummer van negen cijfers dat wordt gebruikt om een schip te identificeren. Het MMSI-nummer moet worden geprogrammeerd in noodradiobakens (Epirbs), maritieme radiozendapparaten geschikt voor DSC (Digital Selective Calling) en AIS (Automatic Identification System). Dat helpt om opsporings- en reddingsacties snel en efficiënt te laten verlopen. Het MMSI-nummer is vergelijkbaar met ATIS. In principe was ATIS voor binnenvaart en MMSI voor de zeevaart. Met de komst van AIS zal het MMSI-nummer ook worden gebruikt voor de binnen- en recreatievaart. Een MMSI-nummer vraagt u aan bij Agentschap Telecom.

AIS

Het Automatic Identification System (AIS) is een wereldwijd werkend geautomatiseerd meld- en volgsysteem dat gebruikmaakt van transponders. Een transponder moet verplicht worden geprogrammeerd met de scheepsnaam, radioroepnaam en het toegewezen MMSI-nummer. Automatisch worden deze identificaties tezamen met de variabele gegevens (soort vaartuig, positie, koers en snelheid) uitgezonden en door walstations en andere schepen in de omgeving ontvangen. De uitgezonden gegevens kunnen in een elektronische kaart worden weergegeven, inclusief scheepsnaam. Als u het AIS-systeem wilt gebruiken, dan moet u bij Agentschap Telecom een MMSI-nummer aanvragen.

Juiste programmering

De aan u toegewezen identificatiecodes (ATIS en MMSI) moeten in de hiervoor bestemde apparatuur worden geprogrammeerd. Bij gebruik van AIS geldt dat ook voor de scheepsnaam en radioroepnaam. Een juiste programmering van deze codes en gegevens kan van groot belang, zelfs levensbelang, zijn tijdens calamiteiten. Onder andere het kustwachtcentrum en verkeersbegeleiders op verkeersposten weten zo door wie zij worden opgeroepen.

Kort samengevat, een juiste programmering verhoogt uw veiligheid!

Technische afwijkingen

Bij controles worden vaak technische afwijkingen vastgesteld. Zoals:

- De identificatie-codes (ATIS, MMSI, AIS-gegevens) zijn onjuist geprogrammeerd of ontbreken.
- De automatische vermogensreductie ontbreekt in de marifoon. Veel kanalen mogen in Nederland slechts met 1 Watt (laag vermogen) worden gebruikt in plaats van met 25 Watt. Het gebruik van een laag vermogen is van belang om de communicatie in het drukke en vlakke Nederland niet te storen.
- Een onjuiste antenne-configuratie. Het gevolg hiervan is een slecht zendbereik en slechte ontvangst. De oorzaak hiervan kan zijn: vocht in de antennekabel, slechte stekkers of een beschadigde antenne. Het advies is om jaarlijks de antenne, antennekabels en connectoren te controleren.

Eerst uitluisteren, dan zenden

Gebruik de marifoon altijd op de juiste manier en volgens de geldende procedures. Maak eventueel vooraf aantekeningen, oefen het gebruik en ken de radiotaal. Een marifoon dient voor uw veiligheid en correct gebruik kan deze veiligheid alleen maar verhogen. Een belangrijk aspect van dit correct gebruik is de speciaal voor de scheepvaart ontwikkelde manier om gesprekken voeren; de gespreksprocedures. Deze zijn ontwikkeld om radiob berichten een uniform karakter te geven en misverstanden te vermijden. Het boek 'Wetgeving voor de binnenvaart deel III Marifonie' (Handboek voor de marifonie) maakt u wegwijs in de bediening van een marifoon. Het bevat verder de algemene regels en overzichten van alle walstations. Ook zijn er voorbeelden hoe u op de juiste manier nautische gesprekken voert tussen schip-schip en schip-wal.

Het is verstandig om voor en gedurende het vaarseizoen regelmatig het gebruik van de marifoon in de praktijk te oefenen. Zo weet u, ook in geval van nood, de marifoon op de juiste manier te gebruiken.

Gespreksdiscipline

Een goede gespreksdiscipline is nodig om een vlotte afwikkeling van het radioverkeer te bevorderen en ruis te voorkomen. Dat bereikt u door:

- De marifoonkanalen te gebruiken waarvoor ze bedoeld zijn.
- Volgens de verplichte procedure te handelen.
- Alleen ter zake doende gesprekken te voeren op de kanalen bestemd voor schip-schipverkeer, nautische informatie, verkeer tussen schip en havenautoriteiten en communicatie aan boord.
- Voor privégesprekken uitsluitend de VHF-kanalen 72 en 77 te gebruiken.
- De zendtoets niet langer dan nodig ingedrukt te houden.

Toezichthouders

Bij toezicht op marifoongebruik zijn onderstaande partijen betrokken.

Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat werkt aan vlot en veilig verkeer op het netwerk van hoofdwaterwegen, voor zowel de binnenvaart als de recreatievaart. Goed marifoongebruik speelt hierbij een belangrijke rol. 0800-8002, www.rijkswaterstaat.nl

Agentschap Telecom

Agentschap Telecom houdt toezicht op communicatie via de ether. Maritieme communicatie is hier een onderdeel van. Agentschap Telecom streeft naar een storingsvrije, veilige en professionele maritieme communicatie en doet dat onder meer door middel van voorlichting, luisteronderzoeken en inspecties. 050-587 74 44, www.agentschaptelecom.nl

Dienst Waterpolitie

De dienst Waterpolitie van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) is verantwoordelijk voor de veiligheid, opsporing en het toezicht op de Nederlandse wateren en de Noordzee. Eén van de vijf kerntaken is het handhaven en verbeteren van de nautische veiligheid. Marifoongebruik is hier een onderdeel van. 0900-8844, www.politie.nl/klpd

Varen doe je samen is een initiatief van Rijkswaterstaat, de Provincies, Havenbedrijf Rotterdam, Groningen Seaports, Haven Amsterdam, Koninklijke Schuttevaer, ANWB, Watersportverbond, HISWA en SRN. De doelstelling is om de veiligheid op het water te vergroten. Vooral op de wateren waar beroepsvaart en recreatievaart samen varen.

Vragen? Kijk op www.varendoejesamen.nl of bel Rijkswaterstaat op 0800-8002.

